

1846-33

**'Quickscan ecologisch onderzoek
varkenshouderij Voorpeel 5 te
Odiliapeel'**

*Inventarisatie, beoordeling en advies tegen
het licht van de vigerende natuurwetgeving*

COLOFON

Titel: 'Quickscan ecologisch onderzoek varkenshouderij Voorpeel 5 te Odiliapeel'
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 07184

Status: Eindrapport

Datum: 26 juli 2007

Auteur: Ing. P.M. van den Brandhof

Veldonderzoek: Ing. P.M. van den Brandhof

Redactie: Drs. E. de Vries

Opdrachtgever: LTO Noord Advies

Contactpersoon: dhr. R. Aagten

.....
EcoGroen Advies BV

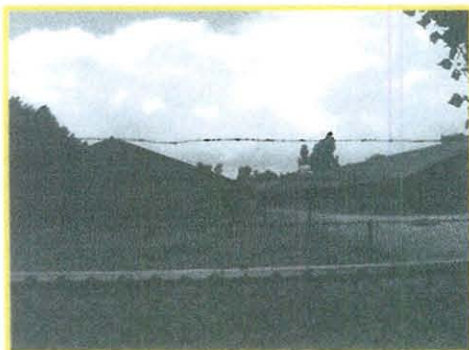
Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2007)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Brandhof, P.M. van den (2007). Quickscan ecologisch onderzoek varkenshouderij Voorpeel 5 te Odiliapeel. Rapport 07-184. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied.....	6
3.1	Methode.....	6
3.2	Flora.....	6
3.3	Zoogdieren.....	6
3.4	Broedvogels.....	7
3.5	Amfibieën en reptielen.....	8
3.6	Vissen.....	9
3.7	Ongewervelden.....	9
4	Geraadpleegde bronnen.....	10

Bijlagen

I		Soortenlijst
II		Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In verband met de sloop en herbouw (waarbij het bouwblok wordt vergroot) van een varkenshouderij aan de Voorpeel 5 te Odiliapeel heeft EcoGroen Advies, in opdracht van de LTO Noord Advies, een ecologisch onderzoek uitgevoerd. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid. Het onderzoek is gebaseerd op een eenmalig veldbezoek op 5 juli 2007 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

In het kader van dit onderzoek geen berekeningen gedaan ten aanzien van ammoniakuitstoot. Volgens LTO Noord Advies is echter sprake van een afname van de ammoniakemissie. Op basis van dit gegeven, de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan worden geconcludeerd dat negatieve effecten op de in de omgeving aanwezige Habitatrictlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde Natuurmonumenten, PEHS of specifieke natuurwaarden buiten de PEHS niet te verwachten zijn. Wel dient rekening te worden gehouden met de ligging binnen de AHS-Landschap, subzone Dassen.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied betreft een nog in gebruik zijnde varkenshouderij met omliggende beplanting en bijgebouwen.

- In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen;
- Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen ontbreken binnen het plangebied. Wel vormt het plangebied marginaal foerageergebied voor Gewone dwergvleermuis. Er zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die een onmisbare vliegroute van vleermuizen vormen;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten;
- In een open deel van een varkensstal is een broedgeval van Boerenzwaluw aangetroffen. Rond de stallen zijn daarnaast soorten als Witte kwikstaart en Merel te verwachten. Soorten als Scholekster, Kievit en Veldleeuwrik broeden mogelijk op de maïsakker die onderdeel uitmaakt van het plangebied;
- De laag beschermde amfibieënsoorten Bastaardkikker, Bruine kikker en Gewone pad zijn in beperkte mate voortplantend en overwinterend in het plangebied te verwachten;
- In de sloot langs de oostrand van het plangebied zijn geen vissen aangetroffen;
- Er zijn geen beschermde ongewervelden of reptielen aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet aan de orde;
- Verstoring van broedvogels dient te allen tijde voorkomen te worden. Het verwijderen van beplanting en het bouwrijp maken van het gebied moet dan ook buiten het broedseizoen van vogels worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt voor de meeste soorten globaal van 15 maart tot 15 juli, hoewel dit geen harde datumgrenzen zijn. Zo kan een broedgeval van Boerenzwaluw nog tot half oktober aanwezig zijn;
- Voor de in het plangebied voorkomende zoogdieren en amfibieën geldt automatisch vrijstelling en is geen ontheffing nodig. Om schade aan zoogdieren te minimaliseren is het wenselijk – indien de planning van activiteiten dit toelaat – het bouwrijp maken van het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode augustus–februari, waarbij de maanden september en oktober de voorkeur hebben. In deze periode zijn ook amfibieën relatief weinig kwetsbaar.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

LTO Noord Advies heeft EcoGroen Advies BV verzocht een ecologisch onderzoek uit te voeren ten behoeve van de sloop en herbouw van een varkenshouderij aan de Voorpeel 5 te Odiliapeel.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de thans geldende Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten zoals evenementen niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied betreft een perceel aan de Voorpeel 5 te Odiliapeel. Op de locatie bevinden zich een aantal varkensschuren, een loods, bosschages en een maïsperceel. De ligging van het onderzoeksgebied is in figuur 1 weergegeven.

Het voornemen is om de bestaande bebouwing te slopen en te vervangen door nieuwe varkensschuren. De bouwkael wordt hierbij vergroot tot ca. 2,5 hectare. De bosschages zullen deels verdwijnen.

Figuur 1: Luchtfoto met rood omlijnd de globale begrenzing van het onderzoeksgebied. (Bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende quickscan is o.a. gebaseerd op een eenmalig veldbezoek op 5 juli 2007, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot het houden van evenementen in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de evenementen op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen en eventueel tot een ontheffingsverlening annex artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke activiteiten buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. Dit wordt ook wel 'externe werking' genoemd.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan welk gebiedsgericht natuurbeleid uitwerking heeft in het plangebied.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Natura 2000- gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Binnen de Natuurbeschermingswet wordt nog altijd onderscheid gemaakt tussen verschillende categorieën beschermde natuurgebieden te weten: Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten.

Europese Habitatrichtlijngebieden

In de directe nabijheid van het plangebied bevinden zich geen Habitatrichtlijngebieden. Het dichtst bijzijnde Habitatrichtlijngebied is 'Oeffeltermeent', gelegen op ruim 15 kilometer afstand van het plangebied.

Genoemd gebied is aangemeld voor de habitattypen Kalkminnend grasland op dorre zandbodem en Laaggelegen schraal hooiland. Soorten waarvoor het gebied is aangemeld zijn Kamsalamander en Kleine modderkruiper.

- *Gezien de aard van de activiteiten en de afstand tot Habitatrichtlijngebied "Oeffeltermeent" kan gesteld worden dat er geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het habitatrichtlijngebied te verwachten zijn die het gevolg zijn van de fysieke ingreep op de planlocatie. Aangezien de ingreep volgen LTO Noord Advies een afname van de ammoniakuitstoot tot gevolg heeft zijn indirecte en cumulatieve effecten ten aanzien van ammoniak eveneens niet aan de orde.*

Europese Vogelrichtlijngebieden

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Vogelrichtlijngebieden. Het dichtst bij gelegen is Vogelrichtlijngebied (tevens Habitatrichtlijngebied 'Maasduinen', op een afstand van ca. 20 kilometer van het plangebied. Soorten waarvoor dit gebied is aangewezen zijn Nachtzwaluw, Zwarte specht, Boomleeuwerik, Roodborsttapuit, Grauwe klauwier, Dodaars, Geoorde fuut en Oeverzwaluw.

Als een belangrijk gebied voor deze soorten wordt aangetast – ook al ligt het

buiten de begrenzing van het vogelrichtlijngebied – kan er sprake zijn van een externe werking met negatieve effecten. Het plangebied is echter niet geschikt als broed- of foerageergebied voor de soorten waarvoor Vogelrichtlijngebied Maasduinen is aangewezen. Effecten op Maasduinen als gevolg van externe werking zijn gezien de afstand eveneens niet aan de orde.

- *Op basis van de terreinkenmerken van het plangebied en de grote afstand tot Vogelrichtlijngebied Maasduinen kan worden geconcludeerd dat negatieve effecten als gevolg van de ingreep in het plangebied niet aan de orde zijn.*

Beschermde Natuurmonumenten

Natuurgebied "Oeffeltermeent" is het dichtst bijzijnde Beschermde Natuurmonument, gelegen op een afstand van ca. 15 kilometer afstand van het plangebied.

- *Gezien de grote afstand tot dit gebied en de beperkte aard van de ingreep zijn negatieve effecten op Oeffeltermeent niet te verwachten.*

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de nota's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling worden ondermeer de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en nationale landschappen gewaarborgd en zijn ganzen-foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Ecologische hoofdstructuur (EHS) en natuur buiten de EHS

Ter verwezenlijking van de EHS heeft de Provincie Noord-Brabant de Groene hoofdstructuur (GHS) geïntroduceerd. De GHS is gericht op de ruimtelijke veiligstelling van belangrijke ecosystemen in de provincie. Hier staat de natuurfunctie voorop. De GHS kan worden beschouwd als een onderdeel van het ruimtelijk beleidsspoor van het Rijk, dat moet leiden tot verwezenlijking van de ecologische hoofdstructuur (EHS). De GHS omvat echter niet alleen de gebieden die tot de EHS behoren, maar ook andere gebieden die een belangrijke rol vervullen in het functioneren van de ecologische systemen in Noord-Brabant. De GHS is samen met AHS-landschap de basis voor de aanwijzing van groene contouren in de zin van de Vijfde nota over de Ruimtelijke Ordening

Het plangebied is niet gelegen binnen de GHS. Het gebied waarin het plangebied ligt is wel aangemerkt als AHS-Landschap, subzone Dassen. De AHS-landschap omvat de landbouwgebieden met de overige bijzondere (potentiële) natuurwaarden en de daarmee samenhangende landschapswaarden. Zij omvat ook de landbouwgebieden die op zichzelf genomen geen bijzondere (potentiële) natuurwaarden bezitten, maar vanwege hun ligging ten opzichte van bos- en natuurgebieden en landbouwgronden met natuurwaarden in een Regionaal Natuur en Landschapseenheid(RNLE) zijn opgenomen.

De subzone 'dassen' omvat landbouwgronden en andere gronden - met name defensieterrainen - waarop dassen kunnen gedijen. Subzone dassen wordt tot de AHS gerekend, omdat dassen minder hoge eisen stellen aan hun leefomgeving dan struweelvogels en de kwetsbaardere dieren- en plantensoorten. De meeste vormen van landbouw zijn dan ook prima verenigbaar met de aanwezigheid van een dassengebied.

In de subzone dassen moeten activiteiten worden uitgeoefend met voldoende respect voor de bestaansvoorwaarden van de das. Het gaat er dan met name om dat de burchten met rust worden gelaten, dat de dassen kunnen foerageren in het gebied en dat er voldoende landschappelijke structuren als houtwallen, begroeide slootkanten en dergelijke aanwezig zijn.

- *Op basis van terreinkenmerken en het ontbreken van sporen van Das kan worden gesteld dat het plangebied in de huidige situatie niet van belang is voor Das. Wanneer bij de plannen rekening wordt gehouden met Das door bijv. houtwallen aan te leggen ter compensatie van de te verwijderen beplanting, zullen de plannen geen aantasting van (potentieel) leefgebied van Das tot gevolg hebben.*

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoek is o.a. gebaseerd op een eenmalig veldbezoek, uitgevoerd op 5 juli 2007. Tijdens het veldonderzoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) die ontheffingsplichtig zijn. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie "geraadpleegde bronnen") en 'expert judgement' een uitspraak gedaan over de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten zijn. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in Bijlage III.

3.2 Flora

Het Natuurloket maakt melding van een strikter beschermde plantensoort (FFW-Tabel 2/3) en een aantal Rode Lijstsoorten in de kilometerhokken waarin het plangebied ligt. In het plangebied zijn echter uitsluitend algemene plantensoorten van voedselrijke milieus en pionierssituaties aangetroffen zoals Engels raaigras, Akkerdistel, Akkerkool, Melganzevoet, Basterdwederik, Braam, Brandnetel en Straatgras.

Op basis van de soortensamenstelling worden geen beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst verwacht en zeker geen strikter beschermde soorten van Tabel 2 of 3.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.*

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Door middel van een grondige visuele inspectie is de aanwezige bebouwing geïnspecteerd op geschiktheid als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Geschikte ruimten zijn echter niet aangetroffen. Ook in de aanwezige bomen zijn geen holten aangetroffen die als verblijfplaats van boombewonende soorten kunnen dienen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Als gevolg van de voorgenomen plannen zullen geen opgaande lijnvormige structuren verdwijnen die een potentiële vliegroute vormen. De te verwijderen beplanting staat niet in verbinding met andere lijnvormige elementen. De plannen leiden daarom niet tot schade aan de migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Het plangebied wordt mogelijk incidenteel door Gewone dwergvleermuis gebruikt als foerageergebied. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is hier niet het geval. Bovendien blijft het plangebied in de nieuwe situatie geschikt als foerageergebied.

- *Omdat geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er geen aantasting plaatsvindt van (potentieel) onmisbare vliegroutes en foerageergebied is er als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen hier niet aan de orde.*

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van de laag beschermde zoogdiersoorten Gewone bosspitsmuis, Huisspitsmuis, Aardmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis, Bosmuis, Bruine rat, Haas, Egel en Mol (allen FFW tabel 1 of onbeschermde) aangetoond of te verwachten.

Sporen van Steenmarter zijn ondanks een grondige inspectie van de gebouwen niet aangetroffen. Bovendien ontbreken geschikte schuilmogelijkheden voor deze soort, temeer omdat de varkensstallen nog in gebruik zijn en voor Steenmarter ontoegankelijk zijn. Sporen van Das (FFW-Tabel 3) zijn evenmin aangetroffen. De aanwezigheid van de strikt beschermde Waterspitsmuis (FFW tabel 3) kan op basis van biotoopkenmerken worden uitgesloten.

Voor genoemde aanwezige en mogelijk aanwezige algemene soorten, die onder een licht beschermingsregime vallen, geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet. Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

- *Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde.*

3.4 Broedvogels

Er is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en 'expert judgement' is een goede uitspraak te doen over de te verwachten soortensamenstelling.

In de bebouwing in het plangebied is een nest van Boerenwaluw aangetroffen. Rond de bebouwing zijn in de bosschages en overige schuilgelegenheden soorten als Merel, Witte kwikstaart, Vink, Heggenmus, Winterkoning en Roodborst aangetroffen of te verwachten. In de woning net buiten het plangebied broedt Huismus (Rode Lijst). Ook is bij deze woning Zomertortel (Rode Lijst) aangetroffen die vermoedelijk in de omliggende beplanting broedt. Weidevogels zijn binnen het plangebied alleen op het maïspaneel in beperkte mate te verwachten. Het betreft hier soorten als Kievit, Scholekster en Veldleeuwerik. In het te plangebied zijn geen nestplaatsen van vogelsoorten met een vaste verblijfplaats verwacht zoals spechten, roofvogels en uilen

aangetroffen.

Als gevolg van de werkzaamheden verdwijnen mogelijk broedplaatsen van een aantal vogelsoorten. De gunstige staat van instandhouding komt echter niet in gevaar, aangezien voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn in soortgelijke gebieden in de nabije omgeving. Het is overigens niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels.

- *Er mogen geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Versturende activiteiten, zoals graafwerkzaamheden, dienen daarom buiten de broedperiode – als broedseizoen wordt doorgaans de periode 15 maart tot 15 juli aangehouden – te worden gestart, hoewel een broedgeval van een soort als Boerenzwaluw tot half oktober aanwezig kan zijn. Voor het broedseizoen gelden geen wettelijke datumgrenzen. Van belang is of broedvogels aanwezig zijn, ongeacht het tijdstip van het jaar.*

De werkzaamheden hoeven overigens niet persé voor het broedseizoen te worden afgerond op voorwaarde is dat er geen broedgelegenheid ontstaat voor bijvoorbeeld een opportunistische soort als de Oeverzwaluw. Hieronder staan enkele aanbevelingen om het gebied extra onaantrekkelijk te maken voor broedvogels:

- creëer geen steilwanden (zoals zandhopen) waarin Oeverzwaluw kan nestelen;
- verwijder voorafgaand aan het broedseizoen de aanwezige ruigte en bosschages;
- voorkom dat tijdens de werkzaamheden opgaande ruigte ontstaat.

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen amfibieën aangetoond. Oppervlaktewater is alleen aanwezig in de vorm van een smalle sloot langs de oostrand van het plangebied, welke gehandhaafd blijft. Het is echter mogelijk dat soorten als Gewone pad, Bruine kikker en Bastaardkikker de sloot in beperkte mate als voortplantingwater gebruiken. Daarnaast is het mogelijk dat het plangebied in beperkte mate wordt gebruikt als overwinteringsgebied van genoemde soorten. Voor genoemde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch een vrijstelling van artikel 9,11 en 12 de Flora- en faunawet.

Strikter beschermde amfibieën zijn op basis van terreinkenmerken niet te verwachten.

- *De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is voor amfibieën niet aan de orde.*

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (RAVON, Natuurloket) zijn reptielen ook niet te verwachten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor reptielen niet aan de orde.*

3.6 Vissen

Oppervlaktewater is alleen aanwezig in de vorm van een sloot langs de westrand van het plangebied. Vissen zijn in deze watergang niet aangetroffen, naar verwachting omdat deze sloot niet permanent watervoerend is. Beschermde vissoorten zijn op basis van terreinkenmerken niet te verwachten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor vissen niet aan de orde.*

3.7 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde insectensoorten of soorten van de Rode Lijsten aangetroffen of te verwachten. Geschikte terreinkenmerken voor beschermde insecten zijn meestal beperkt tot natuurgebieden of een specifiek vegetatietype. Dergelijke biotoopcondities ontbreken binnen het plangebied.

- *De aanvraag van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor ongewervelden niet aan de orde.*

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen S. *et al.* (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Stichting Uitgeverij KNNV.

Janssen J.A.M. & J.H.J. Schaminée (2004). *Europese Natuur in Nederland*. Soorten van de Habitatrichtlijn.

Koninklijke Vermande (2006). Publicatie van de Flora- en faunawet. Planten en Dieren.

Lange, E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). *Zoogdieren van West-Europa*. Uitgegeven door de KNNV.

Limpens, H. (2006). Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging VZZ.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Nöllert, A. & C. Nöllert (2001). *Amfibieëngids van Europa*. Tirion Uitgevers BV, Baarn.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).

Natuurloket (www.natuurloket.nl)

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000*. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey–Nederland, Leiden.

Sparreboom, M. (red) (1981). *De amfibieën van Nederland, België en Luxemburg*. AA Balkema, Rotterdam.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik / Aantal	Status
> FLORA		
Geen relevante soorten		
> ZOOGDIEREN		
Aardmuis	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Bosmuis	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Egel	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Gewone bosspitsmuis	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Gewone dwergvleermuis	Mogelijk foeragerend	FFW - Tabel 3/ HR IV
Haas	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Huisspitsmuis	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Mol	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
Bruine rat	Verspreid, mogelijk voortplantend	
Veldmuis	Verspreid, mogelijk voortplantend	FFW - Tabel 1
> BROEDVOGELS		
Boerenzwaluw	Broedend in open deel stal	FFW - Tabel 2,3 / RL4
Witte kwikstaart	Broedend rondom bebouwing	FFW - Tabel 2,3
Vink	Mogelijk broeden in beplanting	FFW - Tabel 2,3
Heggemus	Mogelijk broeden in beplanting	FFW - Tabel 2,3
Roodborst	Mogelijk broeden in beplanting	FFW - Tabel 2,3
Mereel	Mogelijk broeden in beplanting	FFW - Tabel 2,3
Huismus	Broedend in woning net buiten plangebied	FFW - Tabel 2,3 / RL4
Zomertortel	Mogelijk broedend in beplanting om woning	FFW - Tabel 2,3 / RL3
Winterkoning	Mogelijk broeden in beplanting	FFW - Tabel 2,3
> AMFIBIEEN EN REPTIELEN		
Bastaardkikker	mogelijk voortplantend en overwinterend in sloot langs ooststrand	FFW - Tabel 1
Bruine kikker	mogelijk voortplantend in sloot langs ooststrand en verspreid overwinterend	FFW - Tabel 1
Gewone pad	mogelijk voortplantend in sloot langs ooststrand en verspreid overwinterend	FFW - Tabel 1
> VISSSEN		
Niet aanwezig		
> ONGEWERVELDEN		
Dagvlinders		
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten		
Libellen		
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten		

Legenda soorten tabel:

Beschermingsregiem Flora- en faunawet (FFW):

Tabel 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Tabel 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde gedragscode;

Tabel 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (Tabel 3) dan buiten deze periode (Tabel 2)

RL 0 t/m RL 4 verwijzen naar de status op de Rode lijsten:

0= Verdwenen; 1= Ernstig bedreigd; 2= Bedreigd; 3= Kwetsbaar; 4= Gevoelig

BIJLAGE II: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Tabel 1 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

Tabel 3 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden. Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

2 a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.